

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Εθνικές γαίες: Εθνικές γαίες ονομάστηκαν οι ακίνητες, κτηματικές ιδιοκτησίες των Οθωμανών στις περιοχές που περιήλθαν στον έλεγχο του ελληνικού κράτους μετά την Ελληνική Επανάσταση. Η γη αυτή ανήκε είτε στο οθωμανικό Δημόσιο είτε σε μουσουλμανικά ιδρύματα είτε σε ιδιώτες, ως ιδιοκτησία ή ως δικαίωμα νομής (εκμετάλλευσης). Οι περιουσίες αυτές περιήλθαν στην κυριότητα του ελληνικού κράτους επαναστατικό δικαίω. Για τις ελληνικές επαναστατικές κυβερνήσεις αποτέλεσαν το πρώτο και, ουσιαστικά, το μόνο κεφάλαιο στη διάρκεια του πολέμου, γι' αυτό και χρησιμοποιήθηκαν ως υποθήκη για τη σύναψη δανείων ή ως μέσα εξασφάλισης εσόδων, μέσω της εκποίησής τους. Η έκταση των γαιών αυτών μπορεί να υπολογιστεί μόνο κατά προσέγγιση, καθώς το σχετικό με την έγγειο ιδιοκτησία οθωμανικό καθεστώς ήταν περίπλοκο, όπως και οι μηχανισμοί απογραφής των περιουσιακών στοιχείων. Υπολογίζεται ότι η έκταση των εθνικών κτημάτων ανερχόταν χονδρικά σε 4.000.000 έως 5.000.000 στρέμματα.

β. Οργανικός Νόμος: Το 1900 με τον νόμο αυτό δόθηκε λύση σε ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα, όπως ήταν η σχέση της Εκκλησίας της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η εκλογή Μητροπολίτη και Επισκόπων. Το βασικό σχήμα, που ισχύει με μικρές τροποποιήσεις έως σήμερα, είναι ένα καθεστώς ημιαυτόνομης Εκκλησίας, της οποίας ο Προκαθήμενος εκλέγεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Κρητική Πολιτεία εκδίδει το Διάταγμα της αναγνώρισης και εγκατάστασής του.

γ. Εθνικόν Κομιτάτον: Πολιτικός σχηματισμός με μικρότερη απήχηση υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, που συγκροτήθηκε μέσα στην εθνοσυνέλευση του 1862-1864 και υποστήριζε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, οικονομική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στο στρατό, πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία.

ΘΕΜΑ Α2

α. ΛΑΘΟΣ

β. ΛΑΘΟΣ

γ. ΣΩΣΤΟ

δ. ΣΩΣΤΟ

ε. ΣΩΣΤΟ

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 18: «Αν λάβουμε υπόψη ... κυριολεκτικά ασήμαντες.»

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο, σελ. 167: «Σημαντικότερες ήταν οι επιπτώσεις ... εθνικό κορμό.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α. Σχολικό βιβλίο σελ. 59: «Κατά την προεπαναστατική περίοδο ... τη στοιχειώδη ασφάλεια.»

ΚΕΙΜΕΝΟ Α: «... πρέπει να κατανοήσει ... οι χιλιετίες ίσως.», «Αφού δεν υπήρχε ... στήριγμα και προστασία.», «Υστερα, ο απομονωμένος ... οπαδούς γύρω του.».

β. Σχολικό βιβλίο σελ. 59: «Ο πρώτος φορέας ... οι οικογένειες μεγάλων πλοιοκτητών»

ΚΕΙΜΕΝΟ Β: «Φυσικούς και αξιόπιστους συμμάχους ... ανδρών με επιρροή.», «Πέντε θεσμοί ... με κάποιον ισχυρό.»

ΘΕΜΑ Δ1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 246-248: «Η κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή ... αλλά και της Ευρώπης.»

Αναφορά στις εμπορικές σχέσεις του Πόντου με τα μεγάλα λιμάνια της Ευρώπης: **ΚΕΙΜΕΝΟ Α:** «Το εμπόριο ... Καύκασο κ. α.», **ΚΕΙΜΕΝΟ Β:** «Στον Πόντο ... ελληνικό στοιχείο.»

Αναφορά στον ρόλο της Τραπεζούντας και ειδικά στους 4 μεγάλους εμπορικούς οίκους: **ΚΕΙΜΕΝΟ Β:** «Το σπουδαιότερο κέντρο ... της Τράπεζας Αθηνών.»

Αναφορά στα λιμάνια της Αμισού, της Κερασούντας και επιπροσθέτως των Κοτυώρων: **ΚΕΙΜΕΝΟ Β:** «Η Κερασούντα ... χέρια των Ελλήνων.», **ΚΕΙΜΕΝΟ Γ:** «Όσον αφορά στην Αμισό ... είδη σπιτιού και ζάχαρη).», «Το λιμάνι της Κερασούντας ... εξαγωγικό εμπόριο.»